

“Εφυγε” ο καθηγητής Ηλίας Π. Γυφτόπουλος (1927 – 2012)

- Στο πλαίσιο διεθνούς συνεργασίας, το Τμήμα Μηχανολόγων και Αεροναυπηγών Μηχανικών του Πανεπιστημίου Πατρών, το πρώτο εξάμηνο του έτους 2002 πέτυχε μία εξαιρετική επιστημονική συνεργασία με δύο πανεπιστήμια που θεωρούνται μεταξύ των κορυφαίων στον κόσμο. Με το Ινστιτούτο Τεχνολογίας της Μασαχουσέτης (MIT), που βρίσκεται στη Βοστώνη, και το ρωσικό πανεπιστήμιο Bauman της Μόσχας.

Στο πλαίσιο αυτό, ανακηρύχθηκε επίτιμος διδάκτορας στις 16 Ιανουαρίου 2002 ο ελληνικής καταγωγής - εκ Στεμνίτσας, Αρκαδίας - ακαδημαϊκός και καθηγητής του MIT, Ηλίας Π. Γυφτόπουλος. Κατά την εισήγησή του ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Πατρών Παν. Δρακάτος, αφού ανέλυσε την προσωπικότητα και την επιστημονική δράση του, κατέληξε ως ακολούθως για τον Ηλία Γυφτόπουλο: " .... το επιστημονικό έργο του κ. Ηλία Γυφτόπουλου, τον καθιστά επιστήμονα διεθνούς κύρους συγκαταλεγόμενο μεταξύ των πλέον διακεκριμένων προσωπικοτήτων, παγκοσμίως. Όπως τονίζει επιγραμματικά ο M.R. Von Srakovsky, καθηγητής στο Πολυτεχνείο της Virginia: "Το έργο του Ηλία Γυφτόπουλου προσφέρει μοναδική συμβολή στη θερμοδυναμική και τη φυσική, συγκρινόμενος με τους μεγάλους επιστήμονες του 19ου αιώνα Boltzmann και Maxwell. Επομένως, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο Ηλίας Γυφτόπουλος είναι ο μεγαλύτερος θερμοδυναμικός της εποχής μας στον κόσμο. Έχει διακονήσει την επιστήμη με πάθος και τον άνθρωπο με αγάπη, ώστε η προσφορά του στην ανθρώπινη κοινωνία να αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση για τους συναδέλφους του κάθε εποχής. Ο κ. Γυφτόπουλος είναι από τους ανθρώπους του απόδημου Ελληνισμού που η ακτινοβολία τους διαχέεται σε όλον τον κόσμο και είναι πάντοτε Έλληνες "την παιδείαν"... "

- Το 1979 ο τότε πρωθυπουργός Κωνσταντίνος Καραμανλής συγκάλεσε στο γραφείο του έκτακτη σύσκεψη με θέμα την ενεργειακή κρίση. Η τιμή της βενζίνης είχε εκτοξευθεί (και τότε) στα ύψη, τα μεταφορικά έξοδα επίσης, πολλά τρόφιμα είχαν ανατιμηθεί μέχρι αισχροκέρδειας από τους παραγωγούς και τους εισαγωγείς, η κοινή γνώμη είχε αρχίσει να δυσανασχετεί. Ο Καραμανλής αναζητούσε επείγοντως λύσεις. Στη σύσκεψη συμμετείχε και ο καθηγητής Ηλίας Γυφτόπουλος, πρόεδρος εκείνη την εποχή του Εθνικού Συμβουλίου Ενεργείας, όπου έγιναν πολλές εισηγήσεις για εναλλακτικές πηγές ενέργειας, για νέες στρατηγικές συμμαχίες, για άλλες πηγές τροφοδοσίας και για τρόπους απεξάρτησης από το πετρέλαιο. Ο Γυφτόπουλος αιφνιδίασε τον τότε πρωθυπουργό λέγοντας: «Η εξοικονόμηση ενέργειας είναι από μόνη της σημαντική πηγή, αρκεί να την εκμεταλλευτούμε. Ισοδυναμεί με αρκετές μονάδες της ΔΕΗ. Πρέπει να γίνει συνείδηση σε Δημόσιο, επιχειρηματίες και νοικοκυριά».

«Να εκδώσεις γρήγορα ένα κατατοπιστικό εγχειρίδιο για όλους, αυτό πρέπει να το πετύχουμε» ήταν η εντολή του Καραμανλή.

- Ο Ηλίας Γυφτόπουλος κάθε φορά που του δινόταν ευκαιρία έλεγε:

..... είμαι μεγάλος θιασώτης της εξοικονομήσεως ενεργείας. Όχι με στέρηση των συμπολιτών μας από τη χρήση της ενεργείας, αλλά με βελτίωση του βαθμού χρησιμοποιήσεως της ενεργείας. Και υπάρχουν τρομερά περιθώρια. Το μόνο που έχω να πω περιληπτικά είναι ότι η συστηματική εξοικονόμηση ενεργείας ισοδυναμεί με την ανακάλυψη μιας νέας πηγής. Χρειάζεται να βελτιώνουμε το βαθμό αποδόσεως, και να ελαττώνουμε την εξάρτησή μας από οποιαδήποτε πηγή και κατά τούτο τον τρόπο είναι σα να έχουμε ανακαλύψει μια νέα πηγή ενεργείας που θα διαρκεί για πάντα .....

- Σε μία ομιλία του με τίτλο “ Τι αναμένει η Ελληνική κοινωνία από τους επιστήμονες και τους μηχανικούς της” ο Ηλίας Γυφτόπουλος ανέφερε επιγραμματικά:

- Μία από τις σπουδαιότερες και δημιουργικότερες επενδύσεις μίας χώρας είναι η μόρφωση και η παιδεία των νέων γενεών με στόχο την δημιουργία επαγγελματικών σταδιοδρομιών προόδου και ανάπτυξης προς όφελος όλων των μελών της κοινωνίας.
- Κάθε μορφωμένος άνθρωπος πρέπει να είναι συνεπής στις υποχρεώσεις του απέναντι στην επένδυση και στους κόπους του ελληνικού λαού που του προσέφερε την δυνατότητα να μορφωθεί, διαφορετικά η επένδυση θα είναι ζημιογόνος με μη αναστρέψιμα αποτελέσματα στο τέλος.
- Θα πρέπει να χρησιμοποιούμε την επιστήμη, την τεχνολογία και τους οικονομικούς μας πόρους για την επίτευξη στόχων προς όφελος της κοινωνίας και όχι για προσωπικές επιδιώξεις.
- Η επιστημονική έρευνα δεν θα πρέπει να γίνεται για την ικανοποίηση προσωπικών φιλοδοξιών αλλά για την λύση πραγματικών προβλημάτων.
- Δεν θα πρέπει να προτείνουμε λύσεις για προβλήματα που δεν υπάρχουν.

Στο πλαίσιο της διδασκαλίας του, προκειμένου να εξηγήσει στους φοιτητές του την διδακτέα ύλη, συχνά χρησιμοποιούσε ως παραδείγματα, ανάλογα προσαρμοσμένα, γεγονότα και εμπειρίες από τα νεανικά του χρόνια όπως τα είχε ζήσει στο μπακάλικο του πατέρα του, του κυρ-Παναγιώτη, κατά την διάρκεια της κατοχής και του εμφυλίου.

Είχε την ευχαρίστηση, την υπομονή και κυρίως την δυνατότητα να εξηγεί φυσικά φαινόμενα ή επιστημονικά θέματα χωρίς ίχνος έπαρσης, κατορθώνοντας την κατανόηση τους από τους συνομιλητές του, ασχέτως του επιπέδου των γνώσεων τους.

Η Ελλάδα τον ενέπνεε, τον πλήγωνε και ήταν αναπόσπαστο μέρος της καθημερινότητάς του. Συχνά ... δάκρυζε όταν ο νους του ταξίδευε στην ιστορία

της, στην ομορφιά της και θύμωνε με την ανευθυνότητα και την μισαλλοδοξία που εμπόδιζε την πρόοδο της.

Έφυγε ένας αληθινός Έλληνας, ένας μεγάλος επιστήμονας, ένας σπουδαίος δάσκαλος.

Βασίλειος Ιωάννου Κλής.